

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETO—YEAR XVII. Cena lista je 25.00.

Entered as second-class matter January 23, 1919, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of
Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., četrtek, 3. aprila (April 3), 1924.

Subscription \$5.00
Yearly

STEV.—NUMBER 80.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

SOCIALIST HOAN ZOPET IZVOLJEN.

Amerika.

Socialisti zopet zmagali v Milwaukeeju; župan Hoan ponovno izvoljen. V predsedniških primarnih volitvah ima La Follette večino.

Jake Hamon potrošil \$105,000 za zadnjo republikansko predsedniško kampanjo.

V džidžakem predmestju Cicero so volili s krogliami kakor v Mekiki.

Veliki tatovi smejo obdržati ukradeno zemljo v Oklahomi.

Rudarji v štirih državah so izpri.

Voditelji stare republikanske garde odobravajo linčanje delavcev.

Inozemstvo.

Stari hajak Pašić je dobro izgral Hrvate.

Japonska je še vedno v nevarnosti revolucije.

Mussolini je posiljal bojne ladje v rumunske vode.

General Ludendorff je zdaj kandidat v Nemčiji.

Delavei v Argentini v veliki ozensivzi.

Velike tatove puste, male zapirajo.

Washington, D. C. — Vlada ni storila nobenega koraka, da bi dobitila približno 10,000 akrov zemlje, ki je last oklahomskih Indianov.

To semijo imajo sedaj v rokah Millerjevi interesi, znani pod imenom Miller "101" Ranch interests, že od 1. 1917. sem. To dejstvo je razkril bivši zvezni pravnik H. M. Peck iz mesta Oklahoma City pred odsekom, ki preiskuje Daughertyjeve afere.

Po mnenju omenjene priče bi bila ta semija vredna za poljedelske svrhe pol milijona dolarjev. Ali L. Miller je z dvema tovarisema obtožen zarote, v kateri so si trije tidi poizkušali osvojiti okoli 7,500 akrov zemlje.

Millerjevi interesi so imeli ved let despotično politično moč, ker je izpovedal Peck. George je bil demokrat in je imel dva brata, katerih je bil eden demokrat, eden pa republikanec.

To nemarnost, da imajo Millerjevi interesi še sedaj tisto zemljo, ki je pripisati ali notranjemu deparatu ali pa pravosodnemu tajništvu, ali pa obema.

Krvave volitve v Cicero.

Cicero, Ill. — Petdeset moških in žensk, ki so bili v tork zvečer na plesu v Belmont Heights, je napadlo štirideset zlikovev in razgrajačev.

Ta sodrža je naznana svoj prihod z razvedenimi bombami in rdečimi krogliami, ki so jih metali v okna in vrata. Iz pistola so razgrajači streljali v zrak, in šolska hiša se je kmalu izpremenila v toki splošne zmude in prekuje.

Razgrajači so zvleklj ženske na cesto ter jih pometaли v misko. Pretepanje je bilo hudo.

Eden kolovodij roparske in vložiliske svojati Terrio Frank Caponi, ki je prisel razgrajat in razbijat v Cicero na volilni dan, je bil na mestu ubit, ko je jel detekciji na oddelki čeških detektivov, pozvanih v Cicero na popoldan.

Pretepi se je prisel na cesto ravno tedaj, ko se je jelo 20,000 delavev sipati iz tovarne Western Electric Co.

Neki opazovalec je bil ranjen. Demokratje so bili poraženi. Republikane so spravili svoje kandidate v mestni odbor.

Taki pretepi pa ne delajo posebne časti nikomur, niti republikancem, niti ne demokratom.

Cela zadeva pride pred okrajno veleporoto.

FRANK ŠE VEDNO RASTE.

New York, N. Y. — Francoski frank se je v tork na newyorških borsah dvignil na 5.64 centov. Belgijski frank, ki pada in raste s francoskim, se je dvignil na 4.71 centov.

HAMON POTROŠIL \$105,000 ZA KAMPANJO.

Republikanci odobravajo linčanje!

Voditelji stare garde so se izdali v svojem napadu na senatorja Wheelerja.

New York. — (Fed. Press) — "Narodni (osrednji) odbor republikanske stranke odobrava linčarske umore in držalsko nasilje," pravi Unija za ameriške civilne svobodnike v svojem odgovoru na napad na senatorja B. K. Wheelerja iz Montane, ki preiskuje korupcijo v justičnem departmantu.

Odbor republikanske stranke je napadel Wheelerja češ, da je pustil rdečkarjem proste roke, ko je bil zvezni pravnik v Montani. Odbor pravi med drugim: "Ko je bil senator Wheeler zvezni distriktni pravnik, so izdajalci v Montani brez skrb rogovili tolla časa, da so pošteni in patriotski Američani končno vzel stvar v svoje roke in obesili enega voditelja izdajalcev, druge pa izgnali in Butta."

Dotičnik, ki so ga "pošteni in patriotski Američani" linčali v Buttiju, Mont., dne 31. julija 1917., je bil Frank Little, vodja stavkarjev. Unija za ameriške civilne svobodnike opozarja staro gardo na fakt, da Little ni bil nikoli obtožen kakega "izdajstva". Njegov edini "zločin" je bil na, da je med vojno vodil stavko rudarjev. Država Montana je še leta in leta pod politično in industrijsko nadzorno Anaconda Copper Co. Rekord te kompanije je že od nekdaj nezakonje, krvolitje, podkupovanje in korupcija prve vrste.

Dyche je bil pozvan pred odsek na zahtevo senatorja Roberta N. Stanfielda iz Oregonia, ker je ta pričakoval, da bo izpodbil izpovedbo, ki jo je podal zadnji teden Al Jennings.

Dyche je priznal, da ni postal noben državni oblastni poročala o tem, koliko je Hamon izdal za svojo kampanjo, kar to zahteva tosadevna postava. "Nihče nas ni nadlegoval zastran tega," je rekel.

Bivši šolski nadzornik v Oklahomi R. H. Wilson, ki je bil pred Dychem na zaslišanju, je izpovedal, da mu je pravil Hamon o tistih \$25,000, ki jih je dal Daughertyju na češki konvenciji.

Po mnenju senatorja Walsha podkrepjuje tudi ta izpovedba Jenningsovo pričanje o \$1,000,000, ki jih je Hamon izdal v Chicagu, da bi dobil kontrolo nad konvencijo.

Dyche ni hotel izprva odgovarjati. Ali pozneje se je premislil ter odgovarjal na vse stavljena vprašanja. Povedal je, kako mu je Hamon pravil, da je bil na češki konvenciji v svetu tistih, ki smo imeli glavno besedo na konvenciji.

Vprašan, koga je Hamon misil, je Dyche odgovoril:

"Harryja Daughertyja in druge."

Dyche je priznal, da je bil takoj po Hardingovi inauguraciji imenovan za jetniškega ravnatelja v zvezni jetnišnici v Atlanti, čeprav ni imel še nikoli posla s kakoj je. Zadnjo jesen ga je odstavil pravosodni tajnik Daugherty, ker je ta hotel oddati tisto službo svojemu prijatelju Sartainu iz ohajške države.

"Jetniški nadzornik je prišel k meni kot Daughertyjev odposlanec ter mi rekel, če nimam nidešar proti temu, da me premestijo v kako drugo službo," je dejal Dyche.

"Z ozirom na svoje zdravje sem se strinjal s tem predlogom, nakar sem bil imenovan za prohičnega načelnika v Oklahomi in treh sosednjih državah. To službo imam še sedaj."

HAMON \$21.92 NA DAN.

New York, N. Y. — Načelnik kinematografskih izdelovalcev in razpečevalcev v Ameriki, Will H. Hays, ostane še nadaljnja križna leta na svojem dosedanjem mestu. Na letnem zborovanju kompanijskih ravnateljev je Hays podpisal pogodbo, da ostane načelnik do 1. 1928. Njegova obvezanja samo leta je bila zanj obvezna samo leta. Njegova plača bo znašala na leto \$300,000, ali \$21.92 na dan.

Neki opazovalec je bil ranjen. Demokratje so bili poraženi. Republikane so spravili svoje kandidate v mestni odbor.

Taki pretepi pa ne delajo posebne časti nikomur, niti republikancem, niti ne demokratom.

Cela zadeva pride pred okrajno veleporoto.

MLEKO V MINNEAPOLISU PO 10 CENTOV KVART.

Minneapolis, Minn. — Cena mleka je padla v tem mestu za en cent pri vsakem kvartu. Tako je sedaj kvart mleka 10 centov. Nova cena je stopila v veljavno 1. aprila.

KAKO JE PAŠIĆ IZIGRAL RADIČEVCE.

Zdruiši se je s Pribičevičevimi demokrati in dobič vedenje nad oponicijo s hrvaškimi republikanci vred.

Dunaj, 2. apr. — (Iz A. R. Deckerjevega poročila čeških "Daily News") — V januarju 1921 je 70 hrvaških poslancev zapustilo jugoslovansko skupščino, ker niso hoteli prineši kralju. Ti poslanci so pripadali Radičevi kmetijski stranki.

Pred nekaj mesecih je Radič, katerev pravijo "zorelli knjigotrčec iz Zagreba", odšel v London, na Dunaj in v Ženevo ter skušal zainteresirati ligo narodov za svoj načrt hrvaške republike v Jugoslaviji. Radič, dasi je knjigotrčec, je vodja kmetijske stranke v okolici Zagreba. Nekateri Hrvati ga podpirajo, ker kritizira Srbe iz razloga, ker so dali Reko Italijanom in politično patronajo svojim lastnim rojakom. So pa tudi verske diference. Hrvati so katoličani, Srbi pa pravoslavljeni. Glavna razlika je, ker so Srbi bili 400 let pod Turki. Hrvati in Slovenci pa pod Avstrijo in Ogrsko.

Pred nekaj dnevi je 43 Radičevih poslancev prišlo brez Radiča v Belgrad. Vladne stranke so jih sprejeli z molkom, oponicija jim je pa privredila velike ovacije.

Ko je ministrski predsednik Pašić slišal, da prihajajo Hrvati, jih je posiljal poseben višak, medtem ko je podal ostavko in hitro formiral novo vlado na ta način, da je spojil svoje radikele s Pribičevičevimi demokrati, ki so dali Pašiću 14 glasov. Kombinacija ima majhno vedenje, oziroma 127 glasov v skupščini, dočim ima oponicijo 112 glasov.

Radičevi so hoteli invadirati skupščino ravno v času debate o budgetu z namenom, da ovrijejo vlado. Pašićeva koalicija je načel zavlekla verifikacijo poverilnic hrvaških poslancev v upanju, da bo budget sprejet prej, predno radičevi zasedejo svoje sedeže v parlamentu. Na ta način je vlada dobila zaupnico in vprašanje, da verifikacija sledi glasovanju o budgetu je bilo splošno. Oponicija se zdaj jezi, Pašić se pa smeje in vlada dalje.

Italijanske križarke strašijo Rumunijo.

Mussolini je posiljal bojne ladje za izterjanje delgov.

Bukarešt, 2. apr. — Prihod italijanskih križark v Brindisi in San Marco in štirih rošilevcov Konstanco je povzročil tukaj veliko razburjenje. Vest se je raznesla, da je Mussolini posiljal bojne ladje z namenom, da zaplenijo gotovo število rumunskih parnikov, zlasti poštne parnike, ki plovejo med Konstanco in Carigradom, na korist italijanskim upnikom, katerim Rumunija dolguje 8,000,000 zlatih lir (\$1,600,000).

Vsi večji rumunski parniki v Konstanco so dobili povelje, da morajo ostati v lukih, drugi pa, ki so na Črnem morju, so bili obvezni brezplačno, da se naj ogibljejo italijanske flote.

Italijanska vlada je pred nekaj meseci zasegla rumunski parnik v Neaplju. Rumunsko vlado je obljubila, da bodo dolgoči poravnani, nakar je smel parnik odpluti; rumunsko vlado se pa zdaj ne zmeni za svojo obljubo. Spor izvira iz tega, ker je rumunsko vlado dala moratorij za let vsem Rumuncem, ki so se zadolžili v inozemstvu. Italijanske tvrdke, ki imajo precej terjatev v Rumuniji, so radi tega razkazane in razglasile so bojkot proti Rumunskem. Američki Baldwinova tvrdka, ki je prodala Rumuniji 50 lokomotiv, in International Harvester Co. tudi ne moreta izterjati denarja.

VREDNE.

Buenos Aires, Argentina, 2. apr. — Zakon delavske pokojnine, ki je bil odgovoren dva meseca vseled protesta delavev, je postal veljavni 1. aprila. Delavske organizacije, ki niso zadovoljne s tem zakonom, napovedujejo splošno stvarko še ta teden. Socialistična stranka je pozvala delavev na protestni manifestom, naj naprosto vse svoje sile zo odpravo zakona. Na predsednika republike je bil naložen apel, naj trajno suspendira zakon.

KANADA PRIZNALA SOV. JETE.

Ottawa, Ont., 2. apr. — Kanadska vlada je formalno priznala vlado Unije sovjetskih republik. Jazikov, načelnik sovjetske trgovske misije v Kanadi, je začasni poslanik.

Tri čevlje dolge glasovnice.

Chicago, Ill. — Na prihodnjih primarnih volitvah v torsk bodo imeli češki volilci posla z tako zmedeno glasovnico.

Republikanski volilci bodo imeli naroden križ v kvadratu štiri-inossemdesetkrat, če bodo glasovali za vse kandidate. Demokratični volilci bodo treba to storiti samo eninosemdesetkrat, ker jim je prišojen namesto enajst osem delegatov na razpoloženje za narodno konvenicijo.

Republikanske in demokratske glasovnice so približno po tri čevlje dolge. Po odloku državnega pravnikov je bilo dovoljeno volilnim uradnikom podvojiti stopnje na glasovnici. Razne službe, za katere se potegujejo kandidati, so tako razmetane po glasovnici, da morajo zmešati celo najzagrevnejšega in najspretnejšega politikarja.

Če bi bile glasovnice samo na stope, bi bile po deset čevlje dolge.

Japonska še ni varna pred revolucijo.

Arrestacije in progno revolucionarjev so na dnevnem redu, toda policija priznava, da je nemogoče zatreći radikalne elemente.

Tokijo, 2. apr. — "Radikalni elementi so pod kontrolo in takojnja nevarnost revolucije je izkušena, toda nemogoče je popoloma zatreći radikalno gibanje in nihče ne more povedati, kaj nam prisne prihodnost."

Ta odprtja izjava visokega uradnika tokijske metropolitanske police dokazuje, kako trhla je japonska državna stavba znotraj in tako teka je načela uradnikov, ki obdržajo navale komunistov in drugih revolucionarnih elementov. Vodilni zagovorniki in branitelji starega režima so prepričani, da prejšnjih pridite dan, ko se razprostene radikalne sile zadržijo in tedaj je revolucija neizogibna.

Od zadnjega septembra, ko je potres prizdal Japonski težak udarec, ni bilo nobenega uradnega poročila o gonji prot

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglašev po dogovoru. Rekordi se ne vračajo.

Naročnina: Zadnjine države (izven Chicago) \$5.00 na leto. \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri meseca; Chicago \$8.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri meseca, in za inozemstvo \$2.00.

Nadzor na vse, kar ima stik z Hitem:

"PROSVETA"

2657-20 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER of THE FEDERATED PRESS"

Datum v oklepaju n. pr. (Marca 31-34) poleg vsega imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnevnem potekla naročnina. Ponovite jo pravno, da se vam ne ustavi list.

AMERIŠKO LJUDSTVO JE ZAINTERESIRANO ŠE V NEČEM DRUGEM.

Iz Pariza poročajo, da bo Nemčija od sedaj pet let lahko plačala na leto 2,500,000,000 mark v zlatu (\$625,000,000). To je menda pronašel komitej Dawesovih gospodarskih ekspertov in njegovo poročilo se predloži odškodninski komisiji še v tem tednu. V poročilu bo tudi povedano, da bo Nemčija lahko plačala odškodnino, ako bo na leto več izvozila, kot uvozila.

To je vse lepo in čedno. Ampak ameriško ljudstvo je veliko bolj zainteresirano, kdaj bodo v Parizu in drugje pričeli plačevati na dolg, ki ga dolgujejo Združenim državam. Združene države so posodile okrog dvanajst milijard dolarjev gotovim državam v Evropi. Veliki Britanija je pokazala, da ima resno voljo vrniti posojilo. Nekatere države so napravile obljuhe, da bodo pričele odplačevati saj obresti, ko se razmene spremene. V Parizu pa dozdaj še obljudi niso napravili, da plačajo obresti. Najraje bi videli, da se na dolg pozabi, da Pariz prejme vojno odškodnino od Nemčije, ne vrne pa posojila Združenim državam, ki ga dolguje.

Mogoče je Morganu in drugim mednarodnim bankirjem vseeno, ako se kdaj izposojeni denar vrne Združenim državam ali ne. Ameriškemu ljudstvu pa ni vseeno in ne more biti vseeno. Da je bilo nekaterim evropskim državam mogoče posoditi denar, so bila razpisana posojila svobode v Ameriki. Ameriško ljudstvo bo morale plačati obresti od tega posojila in plačati posojilo, kadar dozore obveznice svobode. Ako evropske države ne vrnejo Združenim državam posojila, tedaj bo padlo vse breme vojnega posojila na ameriško ljudstvo. Z drugimi besedami to pomeni, ako evropske države ne vrnejo posojila in ne plačajo obresti od posojila, bo morale plačati vse ameriško ljudstvo pri davkih.

Ameriško ljudstvo ni toliko zainteresirano, kako in na kakšen način plača Nemčija vojno odškodnino Parizu, ampak je veliko bolj zainteresirano, da Pariz vrne Združenim državam, kar si je od njih izposodil, in da prične plačevati obresti od tega posojila.

Morgan in drugi mednarodni ameriški bankirji ne tvorijo ameriškega ljudstva. Skupina ameriških mednarodnih bankirjev je tako majhna, da pri narodu, ki šteje 110,000,000 mož, žen in otrok, tvori tako majhen delček, kakor če bi primerjal kapljico s količino vode v velikem šaku.

Listi, ki zagovarjajo privatne velebizniške interese, kaj neradi slišijo, ako listi, ki zastopajo ljudske koristi, opozarjajo, da se naj evropski dolžniki spomnijo in pričnejo odplačevati, kar so dolžni Ameriki. Zagovorniki velebizniških interesov zavzemajo stališče, ako bi se strogo zahtevalo, da se vrne posojilo, da bi mogoče trpeči bizniški interesi. Kaj pa interesi ameriškega ljudstva? Ali niso ti interesi več vredni, kot interesi mednarodnih bankirjev?

Ameriški farmarji se pogrezajo vedno bolj v dolgove. Davki so visoki, svoje pridelke morajo prodati pa pod ceno privatnim trustovskim interesom, ki tržijo s poljskimi produkti in farmarskimi sirovinami. Položaj delavcev tudi ni sijajen. Delavske mezde nikakor ne soglašajo s sedanjo draginjo. Ali ni bolj pametno misliti na domače razmere in razmišljati, kako se bodo zboljšale, kakor da se zanimamo, kako in na kakšen način bo Nemčija odplačevala vojno odškodnino Parizu. Ako je Pariz s svojo nerodno politiko porinil Nemčijo v tak gospodarski položaj, da mu Nemčija ne more več plačevati vojne odškodnine, naj Pariz tudi študira, kako jo zopet spravi v tak položaj, da bo lahko plačevala vojno odškodnino.

V Parizu so po sklenjenem miru storili že več budalosti. Pomnoževali so armado, naročali so kanone in letala, kakor da ima prihodnji dan pričeti nova svetovna vojna. Potrošili so več denarja, kot bi ga smeli po letnem proračunu. In ko ni bilo denarja, so pričeli tiskati papirnate franke, kajti papir je bil zelo poceni. Ako je pričel frank padati v vrednosti, je to samoposebica. Ako so Morgan in drugi mednarodni bankirji priskočili na pomoč, da se vrednost franka vzdrži, je tako vzdrževanje vrednosti franka umetno in le za nedoločen čas, ker ne more nihče garantirati, da ne bodo v Parizu napravili nobene več neumnosti, ki požene zopet vrednost franka nizvod. Mogoče je za Morgana in njegove tovarise velike važnosti, da se vzdrži vrednost franka, za ameriško ljudstvo je pa velike važnosti, kdaj bo Pariz pričel plačevati obresti od ameriškega posojila in vračati posojilo samo.

SLIKE IZ NASELBIN.

Delmont, Pa. — Namenil sem se nekoliko napisati v javnosti, ker imam za to več kot preveč časa. Premogovna družba nam je zapri rudnik z imenom Delmont Gas Coal Co. dne 6. marca za nedoločen čas in tudi nekaj sosednjih družb je zapri rove. Drugje tudi bolj polagoma obratujejo po majnah, ki so prenapolnjene z delave tako, da po nekaterih prostorih delači kar po trije.

Naj nekoliko omenim glede potrošila v Prosveti št. 69 z dne 21. marca, pod naslovom "Slovenec ustreli Slovenia". V list je pomotoma prišlo, da je bil ustreljen dne 11. marca, ker ustreljen je bil 17. marca. Roka pravice je tudi prijela Josepha Suma v Bridgeportu, Ohio, ki se sedaj nahaja v Greensburgu, Pa., v zaporu.

Dne 27. marca je sodiščo zasilalo priče, ki so bile navzoče pri umoru. Tudi jaz sem bil navzoč razloga, ker bi bil rad videl Josepha Suma. Ker jetnik ni bil na vzoč, sem se napotil do čuvanja zaporov, in sem ga vprašal, če bi mi hotel pokazati Josepha Suma. Ta me je prav roboto zavrnli, če li ne vem, kdaj so dovoljeni obiski v zaporu. Prosil sem ga, naj mi oprosti, ker takih obiskov se nisem imel. Vprašal me je tedaj, odkod prihajam, koliko časa živim v naseljini in če sem ameriški državljan. Na vse sem mu odgovoril, na kar mi je dal nekaj naslovov kandidatov, ki kandidirajo na republiškem tiketu. Potem še mi je odklenil vrata, k Josephu Šumu, katerega sem nagovoril po slovensko, če je on išakan. Pritisnil mi je in me vprašal, odkod prihajam. Rekel sem, da sem iz Greensburga ter bi ga rad vprašal par besed, aka mi hoče odgovoriti.

Posebno tisti, ki ste se vpisali na moje nabiralno polo in mi isročili denar, pridite. Pravne zemlje, pripravljene za načelo stavbo imamo dovolj. Želim, da bi stavbo zidal, čimprej mogoče, ker to bi nam nosilo lepe dohodek. Delničarji ne posabite na zborovanje dne 6. aprila ob 2. popoldne.

Citatelji, ne zamerite radi mojega okornega prvega dopisa. Poždrav vam, a Prosveti pa Želim veliko uspeha in več naročnikov. — Frank Safran.

Detroit, Mich. — O Slovenskem narodnem domu iz Detroita se že več časa nič ne ališi. Zgleda, kar bi se nič več na delalo zanj. Odbor sicer ni toliko delal kakor v problemu letu, mogoče smo zasmudili eno naseljico. Da ne bi kdo mogoče mislil, da direktorji res prav nič ne dela, si stejem v dolžnosti poročati v "Prosveti".

Ob novem letu se je odbor počival za tri člane. Sedanji odbor sestoji iz sedemnajst članov. Pravila so sedaj tiskana v obliki male knjizice. Kdor delničarjev jih še ni dobil, naj vpraša Janž. Na zadnjem odborovi seji je bilo sklenjeno, da se v kratkem predstavi naseljici. Dalje je izvoljen odbor, da kupimo Ford avtomobil za piknik v poletnem času.

Iskren je tudi odbor, kateri ima

način iz časa 21. dinastije. Tehničko umiranje so mogli prinesti

tja samo Egipčani sami na trgovskih potovanjih s svojimi ladjami.

Ob reki Amaconi v Južni Ameriki so se načili v izgledju skale, ki vključujejo točne teda lepe in umetniške pesmi. Kdo jih je spesnil? Kdo jih je napisal? Kdo jih je izviralo?

Mogli so biti to le starci Egipčani, kajti domačini, Indijanci, katere so evropski raziskovalci

vprašali o teh hiroglifih, so zmagli z rameni in povedali, da ne

vedo kaj pomenijo in da jih nihov rod ni nikdar napravil, pač pa neki neznani ljudje, ki so prišli od drugod. Mogoče je, da so starci Egipčani pošiljali v Južno Ameriko svoje izgnance.

To so vse zanimivi znaki, ki da-

jo z gotovo sigurnostjo sklepati,

da so starci Egipčani bili tudi iz-

borni mornarji in kolonisti ter v

svoji dobi s svojo kulturo in poli-

ticno močjo gospodarji sveta. Po-

dobnosti bo treba seveda še ugo-

točiti v preizkusiti in na novo pre-

studirati vse obsežen material.

Komaj potem se bo dalo z večjo

gotovostjo sklepati in ugotovljati

fakta. Skrb za to proučevanje so

prevzeli Angleži, ki ustanavljajo

sedaj posebno društvo Egiptolo-

gov, ki bo s podporo angleške vla-

de obiskalo vse kraje na zemlji,

koder so se načili ostanki kulture,

ki spominjajo na staro egipčansko.

Morda bo treba po završen-

ju delu tega društva reformi-

ati vse zgodovino starih Egipča-

nov ter jo postaviti na čisto nove

temelje. Novi vidiki so podani,

čakajmo na rezultate.

sko mogoči egipčanski stil, da se mastilom za čevije dajejo egipčanska imena itd. itd. Toda medtem, ko svet nori v posamezju starih Egipčanov, se znameniti agodovinarji egipčani pečajo z resnim študijem egipčanske preteklosti, ki odkrivajo vedno nove vidike in postaja vedno bolj zanimiva.

Vedeli smo še davno, da so bili starci Egipčani kulturni narod, nismo pa vedeli, da je njihova kultura uplivala na skoro vse svet. Starci Egipčani niso bili omejeni le na svojo očjo domovino, mogoče dolino reke Nila, oni so imeli tudi mogočne kolonije. Po najnovnejših razkritijih resnih učenjakov so razpolagali z velikim brodom: njihove ladje so bile celo vedenje in boljše kakor n. pr. one, s katerimi se je Kristof Kolumb odpravil na prvo potovanje v Ameriko. S temi ladji so prepluli vse morje in imeli povsed svoje vedenje in manjše naselbine. Arheologi so na Angleškem točno ugotovili ostanke staroegipčanskih naselbin in dognano je že, da so Egipčani dobivali eink, katerega so rabili za izdelovanje bronja, v Angliji. Tam so kopali tudi zlato. V pokrajinh cinkova rude na Angleškem so bile odkrite enako hiše in naprave, kakor na Sinajskem polotoku, kjer so Egipčani istotno imeli svoje rudnike. Da je bila Kreta egipčanska kolonija je znano, istotno tudi, da so imeli Egipčani svoje naselbine na Grčkem, v Italiji itd.

Najsigurnejše dokaze, da so starci Egipčani poznali Polinezijo je doprinesel profesor Fox, ki je našel v St. Kristonalu na Salomonovih otokih, ki leže jugozahodno od Nove Gvineje tako izrazite ostanke egipčanske kulture, da jim je lahko določil starost in ugotovil, da izvirajo iz iste dobe kakor piramide ob Nilu. Profesor Smith je odkril še dalje, na otokih med Novo Gvinijo in Avstralijo, munije starih prebivalcev Tore, konzervirane na popolnoma egipčanski način iz časa 21. dinastije. Teknico mumificiranja so mogli prineseti samo Egipčani sami na trgovskih potovanjih s svojimi ladjami, skoraj tisti, ki do prvega dovrstitev, sta v službi habubskega kraljika. Klerikalna parola je bila: zadnja kapljica krvi našega ljudstva je Franc Žožef in za Karla in zadnjo mrvico imetka za nemško gospo. Protestantovski Wilhelm in mohamedanski sultan sta bila proglašena za varovance — Marie Device ...

Rimski papež, o katerem piše "Slovenec", da je "oče vseh", je stal z vso odločnostjo na strani očnih, ki so dali alarm za svetovno vojno. Na strani Avstrije, Nemčije, Turčije in Bolgarije je bila smrtna papeška kurija. Zlostava resnica, da so Rim in njegov slavniki na vso moč podpirali vojno klanje ter stali na strani svetovnih vragov tudi našega naroda, je v zgodovini tako utrjena, da se je zavrtitve okoli "Slovenca" zavrnute.

Nasileni Ženki. Šestri Marija in Cecilija Čepov sta prišli 1. oktobra v Dravsko klet v Ptuju, kjer sta se ga dobrobita nasrkalci. Gjelatnica videla v zgodovini skale, ki vključujejo točne teda lepe in umetniške pesmi. Kdo jih je spesnil? Kdo jih je napisal? Kdo jih je izviralo? Mogli so biti to le starci Egipčani, kajti domačini, Indijanci, katere so evropski raziskovalci vprašali o teh hiroglifih, so zmagli z rameni in povedali, da ne vedo kaj pomenijo in da jih nihov rod ni nikdar napravil, pač pa neki neznani ljudje, ki so prišli od drugod. Mogoče je, da so starci Egipčani pošiljali v Južno Ameriko svoje izgnance.

To so vse zanimivi znaki, ki da-jo z gotovo sigurnostjo sklepati, da so starci Egipčani bili tudi iz-

borni mornarji in kolonisti ter v

svoji dobi s svojo kulturo in poli-

ticno močjo gospodarji sveta. Po-

dobnosti bo treba seveda še ugo-

točiti v preizkusiti in na novo pre-

studirati vse obsežen material.

Komaj potem se bo dalo z večjo

gotovostjo sklepati in ugotovljati

fakta. Skrb za to proučevanje so

prevzeli Angleži, ki ustanavljajo

sedaj posebno društvo Egiptolo-

gov, ki bo s podporo angleške vla-

Delavske vesti.

(Federated Press.)

Razne vesti.**SANJAL O MORILCIH.**

Chicago, Ill. — Srb Vladimir Komluzan, ki stanuje na 3210 E. Grand ave., je sanjal o vložileih tri noči zaporedoma. In potem se je zbudil ter dognal, da mu manjka mala krtačica. Sanje so ga takoj ostršile, da je odhitel na policijsko postajo, kjer je zahteval, naj arretirajo šest njegovih rojakov, dolžec jih, češ, da so ga izkušali umoriti.

"Kako pa veste, da vas hočejo umoriti?" ga je vprašala policijska oblast.

"Sanjal sem tako," je odgovoril Vladimir ves razburjen. "Moje sanje so se še vedno urednile."

Potem je povedal policiji o vložileih ter ji izpovedal, da je prišel pred osmimi leti v Ameriko obljubivši svoji ženi, da pošte ponjo, brzo prisluži dovolj denarja. Ko je bil že par mesecov tukaj, je prejel iz starega kraja pismo, v katerem je bilo rečeno, da mu je žena porodila puničko. Tako ji ni posiljal denarja za vožnjo v Ameriko. Odtek je ga prijetelji njegove žene neprstano nadlegovali in sili, naj posilje ponjo. In sedaj ga nameravajo ubiti.

"Pošljite ji denar!" mu je nasvetovala policijska oblast ter ga odslovila.

VODITELJ MEHŠIŠKE REVO. LUCIJE ZASLEDEN.

Washington, D. C. — Kolovodja mehiške revolucije Adolfo De La Huerta, o katerem je bilo poročano, da se je izgubil na morju, ko se je hotel po vodi prepeljati v Združeno državo, je zasleden. Poročilo pravi, da je na hondurški meji v mestecu Payo.

To obvestilo je posiljal ameriški konzul v Progressu, Mehika.

PRISELNIŠKA PRLOGA KU. KLUKOVSKO MASLO.

Indiana Harbor, Ind. — V tukajnjem avditoriju se je vrnil shod, na katerem je bilo povedano o zbranemu poslušanstvu, da so za Johnsonovo priselniško predlogo, ki celo omrežeje priseljevanje v to deželo, kukukscevi. Shoda so se vdelišili vedinoma sami tujerodeci. Mojte iz E. Chicaga, Garyja in tega mesta so govorili. Shod je bil sklican, da protestira proti sprejetju predlagane zakonske osnove.

'WOOLWORTH BUILDING' PRODAN.

New York, N. J. — Najvišjo stavbo na svetu "Woolworth Building" je prodala upravna maja "Broadway Park Place Realty Corporation", ki ima v rokah premoženje pokojnega F. W. Woolwortha, tvrdki Woolco Realty Co. za \$11,000,000.

POŽAR V GRAND RAPIDS.

Grand Rapids, Mich. — Kolikor je doslej znanega, so štiri osobe mrtev, enega ognjegasca pogrešajo, in pet so jih telesno poškodovanih odpeljali v tukajnje bolnišnice. Vse te žrtve je zatajil požar, ki je vepeljal šestnadstropni hotel Livingston v tem mestu. Sosedno trinadstropno poslopje Herald Building je močno poškodovano.

Koliko časa bodo Francosci v Forurju?

Pariz, 2. apr. — Poslane Forgoot je včeraj vprašal Poincareja v nizki zbornici: "Rekli ste, da francoske čete ostanejo v Porurju toliko časa, da Nemčija plača vse. To bo vzel 50 let. Ali ste pripravljeni ostati v Porurju 50 let?" Poincare je naznani, da odgovori, na to vprašanje v štirlindvajsetih urah.

Papež je izobčil modernista.

Rim, 2. apr. — Papež Pij XI. je ekakomunikiral (izobčil iz cerkve) reverenda Etesta Buonajutija, profesorja krščanske zgodovine na rimski univerzi, radi njegovih modernističnih teorij o veri. Buonajuti je znani po svojih mnogih modernističnih spisih, katere je kongregacija sv. urada prepovedala med katoličani.

Angliški parnik v plamenu.

London, 2. apr. — Angliški parnik "Frangstan", na katerem se nahaja 1200 muslimanskih, romarskih in tatarskih grobnic, je v plamenu. Tako se nizaj vest iz Portofina, da je bil v plamenu na pomoč, da se bodo policijski služniki sladči stavkarico v za-

USTAVNI AMENDMENT.

Washington, D. C. — Ker se je batiti, da bi ne povzročila tretja stranka, ki se utegne vdeležiti letošnjih predsedniških volitev, zastanka v izberi predsednika in podpredsednika, pritiskajo merodajne sile na kongres, naj nemudoma predloži amendment, po katerem bi bila takšna nevarnost odpravljena.

Amendment, predložen v skupni rezoluciji, ki jo je sprejel senat in ki je sedaj v poslanski zbornici, določa, da se ima Kongres sestat, prvi pondeljek v mesecu januarju po novembriških volitvah namesto trinajst mesecov potem, kadar je to sedaj določeno. In predsednik naj prevzame svojo službo tretji pondeljek v mesecu januarju namesto dne 4. marca.

Sv. Inkvizicija.

Peter Pajševi listi.

Cenjeni tovarš urednik! — Potem je povedal policiji o vložileih ter ji izpovedal, da je prišel pred osmimi leti v Ameriko obljubivši svoji ženi, da pošte ponjo, brzo prisluži dovolj denarja. Ko je bil že par mesecov tukaj, je prejel iz starega kraja pismo, v katerem je bilo rečeno, da mu je žena porodila puničko.

Tako ji ni posiljal denarja za vožnjo v Ameriko. Odtek so ga prijetelji njegove žene neprstano nadlegovali in sili, naj posilje ponjo. In sedaj ga nameravajo ubiti.

"Pošljite ji denar!" mu je nasvetovala policijska oblast ter ga odslovila.

VODITELJ MEHŠIŠKE REVO. LUCIJE ZASLEDEN.

Washington, D. C. — Kolovodja mehiške revolucije Adolfo De La Huerta, o katerem je bilo poročano, da se je hotel po vodi prepeljati v Združeno državo, je zasleden.

Poročilo pravi, da je na hondurški meji v mestecu Payo.

To obvestilo je posiljal ameriški konzul v Progressu, Mehika.

PRISELNIŠKA PRLOGA KU. KLUKOVSKO MASLO.

Indiana Harbor, Ind. — V tukajnjem avditoriju se je vrnil shod, na katerem je bilo povedano o zbranemu poslušanstvu, da so za Johnsonovo priselniško predlogo, ki celo omrežeje priseljevanje v to deželo, kukukscevi. Shoda so se vdelišili vedinoma sami tujerodeci. Mojte iz E. Chicaga, Garyja in tega mesta so govorili.

Shod je bil sklican, da protestira proti sprejetju predlagane zakonske osnove.

'WOOLWORTH BUILDING' PRODAN.

New York, N. J. — Najvišjo stavbo na svetu "Woolworth Building" je prodala upravna maja "Broadway Park Place Realty Corporation", ki ima v rokah premoženje pokojnega F. W. Woolwortha, tvrdki Woolco Realty Co. za \$11,000,000.

POŽAR V GRAND RAPIDS.

Grand Rapids, Mich. — Kolikor je doslej znanega, so štiri osobe mrtev, enega ognjegasca pogrešajo, in pet so jih telesno poškodovanih odpeljali v tukajnje bolnišnice. Vse te žrtve je zatajil požar, ki je vepeljal šestnadstropni hotel Livingston v tem mestu. Sosedno trinadstropno poslopje Herald Building je močno poškodovano.

Koliko časa bodo Francosci v Forurju?

Pariz, 2. apr. — Poslane Forgoot je včeraj vprašal Poincareja v nizki zbornici: "Rekli ste, da francoske čete ostanejo v Porurju toliko časa, da Nemčija plača vse. To bo vzel 50 let. Ali ste pripravljeni ostati v Porurju 50 let?" Poincare je naznani, da odgovori, na to vprašanje v štirlindvajsetih urah.

Papež je izobčil modernista.

Rim, 2. apr. — Papež Pij XI. je ekakomunikiral (izobčil iz cerkve) reverenda Etesta Buonajutija, profesorja krščanske zgodovine na rimski univerzi, radi njegovih modernističnih teorij o veri. Buonajuti je znani po svojih mnogih modernističnih spisih, katere je kongregacija sv. urada prepovedala med katoličani.

Petrograd je zdaj Leningrad.

Riga, 2. apr. — Rusko sovjetsko politike oblasti so naznale, da vse poštne pošiljave, namenjene v Petrograd, morajo biti odšte na slovljene na staro ime, ne bo do- statljivo počasno.

Tako je nizaj vest iz Portofina, da je dobil novo ime v pčast in spomini Lenina.

Petrograd je zdaj Leningrad.

Riga, 2. apr. — Rusko sovjetsko politike oblasti so naznale, da vse poštne pošiljave, namenjene v Petrograd, morajo biti odšte na slovljene na staro ime, ne bo do-

statljivo počasno.

*) Don Juan Antonio Llorente je spisal več knjig. Njegovo glavno delo je bilo "Histoire critique de l'inquisition d'Espagne", ki je izšlo v Parizu leta 1813.

Aragonu. Toda Alfonz II. in njegov sin Pedro III. nista izdala še ukazov za pogon proti krivovercem. Zdi se, da sta bila mlajša za take reči in se nista dosti brigala, kaj uganjajo krivoverci in kaj pravi rimski papež o njih. Papež Gregor III. se je potrudil, da je tudi na Španškem pričela gonja proti vsem, kar ni tretjalskega in kar ne soglaša z Rimom. Izdal je ferman na nadškofa v Tarragoni in njemu podrejene škofe, v katerem ga je opominjal, da naj sam izsledi razairjevale krivoverstva, ali naj pa to delo poveri dominkancem, ki so izvedeni v takih rečeh. Leto kasneje so zopet nadškofa opozorili na ta ferman.

Nadškofu se ni mudilo, da izvede ta ferman, a ko le ni imel miru, tedaj je s fermanom seznanil dominikanskega provinciala, brata Suero Gomeza, učenca "sv." Dominika, da izvrši, kar papež zahteva in kar je zapisanega v fermanu. Nadškofov naslednik se je obrnil na papeža v Rim za pojasnila, ker nekaterih ukazov v papecem fermanu ni razumel, ki so mu jih v Rimu seveda radi da-

V letu 1242 so v Tarragoni obdržavali provincialno sinodo, da se dogovore, kako jim je treba nastopiti proti krivovercem. Določili so tudi pokoro, ki jo bodo moralni na delu krivovercev. Tako so moralni na pr. spokorjeni krivoverci skozi deset let stati vsako nedeljo v postu pred cerkevnimi vrati in prositi vernike, da prosijo zanje. Spokorniki so moralni nositi spokorniško oblike, na katero sta bila všita dva križa. Dalje so sklenili, da se nespokorjeni krivoverci izročajo posvetni oblasti, da jih kaznuje na življenju.

Ko je papež Inocencij IV. izdal v letu 1241 poseben papežki ukaz na dominikance Rajmunda pl. Pennaforta, v katerem je dominikanke posebej pooblastili, da imajo zatreti krivoverstvo, je omenjenemu dominikancu naročil, da imenuje inkvizitorje za Aragon.

Papež se je zdelo, da je njegov prvi ferman proti krivovercem premalo strogo in tako je izdal dne 21. avgusta 1253 še en breve na dominikanke, ki so opravljali inkvizitorsko službo, v katerem jih je podelil moč, da svojevoljno stopajo z mestnimi odredbami in zajamčenimi pravicami. Dominikanci so lahko proglašili vse pravice za neveljavne, ako so tako zahtevali interesi inkvizicije. Obenem so dobili moč, da odstavijo uradnike, ki dajo po krivoverstvu. Zadnjo določbo je papež ponovil 24. marca 1254, v kateri zopet dejal, da so bili štirje cerkveni ministrantje, ki so pazili, koliko denarja se je pridobilo v nabiralnik. Mali pretkanci so postavili na nabiralnik za oltarjem krožnik in ga pokrili z belo rutico. Vsak, ki je napravil velikonočno spoved je po končanem kesanjem šel okoli oltarja in vrgel novec na pokriti krožnik mesto v nabiralnik. Denar so ministranti potem pospravili. Psihlo je vse na dan. Ministranti so bili polovljenci, mi pa nič dobrega slučiti smo se razkropili na vse strani.

In zgodilo se je, da je bilo še pred krščanskim naukom zajednih vseh 60 krajcarjev.

To je rodilo dober vzgled, da se je drugo nedeljo, ko smo spet stali okoli jerbasa, milo gledajo sladke kruhke, pojavit deček, ki je kupil vsakemu žemljo, da smo veselo hrustali do litanij. Tretje nedelje je bilo ravno tako. Ko smo pa najlepše hrustali, smo zaslužili nesrečo, kajti bližali so se duhovnik in dva cerkevna moža, ki so zagrabili vsak enega okoli stojenih in ujetnika odpeljali. Izvedeli so je, da so bili štirje cerkveni ministrantje, ki so pazili, koliko denarja je prisošlo v nabiralnik.

Mali pretkanci so postavili na nabiralnik za oltarjem krožnik in ga pokrili z belo rutico. Vsak, ki je napravil velikonočno spoved je po končanem kesanjem šel okoli oltarja in vrgel novec na pokriti krožnik mesto v nabiralnik. Denar so ministranti potem pospravili. Psihlo je vse na dan. Ministranti so bili polovljenci, mi pa nič dobrega slučiti smo se razkropili na vse strani.

In zgodilo se je, da je bilo še pred krščanskim naukom zajednih vseh 60 krajcarjev.

To je rodilo dober vzgled, da se je drugo nedeljo, ko smo spet stali okoli jerbasa, milo gledajo sladke kruhke, pojavit deček, ki je kupil vsakemu žemljo, da smo veselo hrustali do litanij. Tretje nedelje je bilo ravno tako. Ko smo pa najlepše hrustali, smo zaslužili nesrečo, kajti bližali so se duhovnik in dva cerkevna moža, ki so zagrabili vsak enega okoli stojenih in ujetnika odpeljali. Izvedeli so je, da so bili štirje cerkveni ministrantje, ki so pazili, koliko denarja je prisošlo v nabiralnik.

Mali pretkanci so postavili na nabiralnik za oltarjem krožnik in ga pokrili z belo rutico. Vsak, ki je napravil velikonočno spoved je po končanem kesanjem šel okoli oltarja in vrgel novec na pokriti krožnik mesto v nabiralnik. Denar so ministranti potem pospravili. Psihlo je vse na dan. Ministranti so bili polovljenci, mi pa nič dobrega slučiti smo se razkropili na vse strani.

In zgodilo se je, da je bilo še pred krščanskim naukom zajednih vseh 60 krajcarjev.

To je rodilo dober vzgled, da se je drugo nedeljo, ko smo spet stali okoli jerbasa, milo gledajo sladke kruhke, pojavit deček, ki je kupil vsakemu žemljo, da smo veselo hrustali do litanij. Tretje nedelje je bilo ravno tako. Ko smo pa najlepše hrustali, smo zaslužili nesrečo, kajti bližali so se duhovnik in dva cerkevna moža, ki so zagrabili vsak enega okoli stojenih in ujetnika odpeljali. Izvedeli so je, da so bili štirje cerkveni ministrantje, ki so pazili, koliko denarja je prisošlo v nabiralnik.

Mali pretkanci so postavili na nabiralnik za oltarjem krožnik in ga pokrili z belo rutico. Vsak, ki je napravil velikonočno spoved je po končanem kesanjem šel okoli oltarja in vrgel novec na pokriti krožnik mesto v nabiralnik. Denar so ministranti potem pospravili. Psihlo je vse na dan. Ministranti so bili polovljenci, mi pa nič dobrega slučiti smo se razkropili na vse strani.

In zgodilo se je, da je bilo še pred krščanskim naukom zajednih vseh 60 krajcarjev.

To je rodilo dober vzgled, da se je drugo nedeljo, ko smo spet stali okoli jerbasa, milo gledajo sladke kruhke, pojavit deček, ki je kupil vsakemu žemljo, da smo veselo hrustali do litanij. Tretje nedelje je bilo ravno tako. Ko smo pa najlepše hrustali, smo zaslužili nesrečo, kajti bližali so se duhovnik in dva cerkevna moža, ki so zagrabili vsak enega okoli stojenih in ujetnika odpeljali. Izvedeli so je, da so bili štirje cerkveni ministrantje, ki so pazili, koliko denarja je prisošlo v nabiralnik.

Mali pretkanci so postavili na nabiralnik za oltarjem krožnik in ga pokrili z belo rut

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J.
in čitateljev Prosvete.

Cleveland, O. — Malokdaj se oglašam, navadno le takrat kadar je treba, kako reč zagovarjati ali braniti, ako pride med članstvo poročile od poročevalcev, ki niso v celoti dobra informirani.

V številki 71 od 24. marta 1924 je dopis Franka S. Taucharia o slavnostni otvoritvi Slovenskega narodnega doma v Clevelandu, O., v katerem omenja tudi spominsko knjigo. Ne strinja se z oglaši, toda pozabil je, da brez denarnih sredstev bi S. N. Doma ne bilo mogoče postaviti. Še sedaj potrebujemo precejšnjo vsto, da bomo mogli poravnati vse obveznosti. Oglaši v spominski knjigi so prinesli od društva \$700.00, od kontraktorjev S. N. Doma \$350.00 in od trgovcev ter somišljencov pa nad \$1600.00, skupno okroglo \$2700.00. Knjiga stane \$1500.00 in če odstojemo še nekaj provizije od oglašov trgovcev — od državnih in kontraktorskih oglašov ni bilo provizije — ostane še nad \$800.00 čistega in poleg tega tudi vsota dobijena za imena in za razprodane knjige, tako, da je prinesla ta knjiga S. N. Domu nad \$2000.00 čistega prebitka, kar je pač lep prispevek in radi tega lahko edpadne critika glede prevelike množine oglašov.

Da se imenik ni tako obnesel kot je bilo želeti, je pač krivo to, ker je bil ves direktor skozi vse leto preveč v delu vprejen in se je veliko prepozno pričelo na misel za imenik. To idejo je sprožil L. Trager, ki je imel sestavo knjige v rokah in radi prekratkega časa se ni zamoglo toliko storiti, kot bi bilo želeti poleg tega pa je bila pravtvo določena otvoritev S. N. Doma na zadnje dni v mesecu januarju in tako se je na vseh straneh hitele z delom, katero je bilo končno bol površno opravljeno. Največ prispevkov za S. N. Dom

se je dosedaj dobito potom društven-deležarjev, ter je bilo tudi tokrat nad polovico imen pridobivenih pri društvih, ki so delničari S. N. Doma.

Da bi bil opis zgodovine lahko drugačen, je gotovo, toda pozabiti se ne sme, da v celoti opis ni izven imen prvotnega pridobivenega odbora, omenjeno nobeno drugo ime ampak je opisan le delo. Ako bi se bilo omenjalo oscebe, bi jih bilo veliko, kajti delna je celo naselbina, vratile so se kolikte za darove, za delnice, semnji etc., in mnogo je takib, ki so veliko žrtvovali, ne da bi se bili takaj pokazali v javnosti.

Da pa ni slik prevega direktorja, je pa resničen nedostatek in pogrešek, katerega moramo raditi ali neradi priznati, kajti tudi za prve direktorje bi bilo še dovolj prostora v knjigi. Napaka ni bila namenoma izvršena, ampak le valed preobilnega posla se je to spregledalo, kar se naj blagohopno oprosti.

Štel sem si v dolžnost dati ta pojasnila, da se ne bo napačno tolmačilo delo Clevelandskih rodoljubov. — Ludvik Medvešek, tajnik S. N. Doma.

Iz Wisconsina. — Spomlad je prikukala izza zimskega plisača. Spala je in sanjala grozne sanje o katastrofah, in ko se je zbudila, je ugledala nesrečo, pomankanje in uboštvo na enem koncu, obiloto in potrato na drugem, korupejto in potrato vseposod. Pa minljivo je vse, vse se pozabi, čeravno krvavi človeško srečo. Današnja družba se na to ne ozira, preko skrbiv in nadlog gre, da pomnoži zamujen profit. Kako preprečiti katasfrofe in pomnožiti blagostevanje, to je deveta briga tistim, ki zagovarjajo današnji sistem.

Spomlad se je še enkrat zavila v zimsko oblejo, da pozabi grozne in resnične sanje. Okoli 15. marca je bilo lepo vreme, da smo množili že obdelovali vrtove, kmalu potem pa je zapadlo več snega, katero je bilo vzdruženo vzdruženo, pravzaprav kdo je nji na poti. Vsak človek je

dež, kakor bi spomlad jokala in misila, koliko let bom še sanjala take sanje. Kdaj bo prišla tista operana prosperiteti, ki prihaja še tako dolgo od nekog daleč in se tako počasi rine naprej.

Tisti, ki najbolj glasno vpijejo o svobodi in prosperiteti, mečajo temo dvema klade pod noge, da ne moreta revici naprej. Naša prva skrb naj bo, da vsak najprej temeljito pomesti pred svojim pragom, potem naj šele daja vsgled in pouk drugim, če se le slučajno prosperitetu prikobaca, da nam ne bo treba zvijati se pred njo, da ji nismo pripravljali poti. Če vidimo, da si naš sodrug ne more sam pomesti, mu pomagajmo, ne pa ga preganjati.

Rojakinja iz Kansasa je vedno pripravljena pometati tam, kjer ni smeti. Jaz sem poznala na primer enega, ki je rekel, da je stavkal enega, ki je rekel, da je stavkal (ne stavkokazil) sedem mesecev, in mu je žal, da je stavka takoj kmalu minila. Da bi hila vsaj trajala sedem let, je rekel, pa bi si bil naredil lepe denarce. Kako se to ujem. Ko je delal, je prejemal po \$3 za deset ur, kajti bil je v uniji, drugi, ki niso bili v uniji, pa so služili \$1.65 dnevno za deset ur. Prvi se ni mogel preživljati s \$3 plače, zato je štrajkal, ker imeti je hotel \$3.50. In potem, ko je štrajkal, je pa imel \$1 na dan uniske podpore. Pa bi se lepe denare naredil! Seveda mora pojasnil, na kak način je delal, da mu je \$1 podpore na dan več zaledel kot \$3 zasiščka.

Nazadnje pa štrajk tudi še ni najbolj strašna reč. Vojska je že hujša! Pa je vendar naredila tisoč milijone in miljarde.

Rojak vsekakor prav pove, da se razsodnim ljudem da kaj dogneti, dočim se s takimi, ki hočejo narobe, ne more zgovoriti. Iz

dopisa rojakinke bi človek sklepal, da njo veseli nesreča in beda drugih ljudi, zato pa kliče na nove tiste "napredne". Naj malo bolj natančno pove, kdo je po njih mali napreden, pravzaprav kdo je nji na poti. Vsak človek je

"Pri nas pa je prepovedano!"

Srčno odide po peščenem potu. Že sem menil, da me zapusti. Obstala je in se ozrla po vru. Potem pa je obrnila zorno lico proti meni, in nje oto me je obsevalo dolgo dolgo. Nato je bila bliskoma pri ograji, in toliko da je čulo uho nje plašne besede:

"Posloviva se po vaši navadi!"

Že je pritiskala svoje lice k mrzlemu železju, in na to lice, volno kakor ličee dozoreli breskvi, pritisknil sem ustva in učakal prvi srčni trenutek na starji materi zemlji. Ona pa je zbežala po zelenih tratinah, kakor vitka gaza.

Azrael, varnji jo in ohrani jo meni, da mi vaj jedna kaplja osladi greško trpljenje zopetnega življenja!

Zrl sem za njo, ko je čimdalje bolj izginjala med zelenjem. Čash je postal in se ozrla po meni. Potem pa se je skrila za drevjem, prav kakor boginja, katera se mi je le za trenutek prikazala izmed temnih oblakov.

"Kdo je bila?" vzdihnil sem k Azraelu, da bi mi razkril temo, ali angel Gospodov ni hotel uslužiti vzdihanja mojega.

Vrnil sem se v zapor. Potreto so bile moči mojega duha, in uteil sem prvo nesrečo. Leno je lezel čas, in kaplje, od stropa padače, in živali, po blatnih tleh živigajoče, vzbujale so še večjo žalost v osamelu duši moji. Pol dneva je minulo, ko je še zaročil kliju v vrati. Vstopil je strežnik z rmeno, palice in mi naznani, da me kliče predse pater polkovnik.

Stopiši v vežico, čul sem polkovnika, ko je ravno izpregovoril patru majoru: "Imeti mora veljavnega zagovornika, ravnokar sem dobil dekret, da se mu izpit odpušča, in da se mu brez ovire dovoljuje stopiti v mesto. Kaj praviš ti, amice?"

"Kaj naj rečem?" zagodrnja pater major. "Bojte bi bilo, da so ga sezgali ali živega zakopal v zemljo! Po takih tujih prihaja pohujanje v mestu, prej ali pozneje! Poslušaj me, pater polkovnik, prej ali pozneje!"

"Dobro govorš, amice! Saj vedno pravim, da je nadškof Martinus premehak; hodi je po srednjem poti, in ta je dandanes najslabši. Ko biše živel Jacobus LVII., bil bi drugače podkuril temu tujeju! Drugače, mi Hervele!"

"Sedaj se mu vrne tudi konj s prtljago," začoste pater polkovnik, "eve ti dekreta; le-ta ti jemlje vsako nadajo!"

Poklical je stražnika v sobo in mu izročil dekret, s katerim me je nadškof Martinus spričo pastirske svoje oblasti oprostil stopiti pred sveto komisijo za izpraševanje tujev in mi dodelil milost, da sem smel iti brez ovire v njega stolno mesto. Strežnik me je vodil nato po različnih temnih hodnikih, dokler nisva dosegla do visokega portala, skozi katerega mi je vabno zasijal krasni jesenski dan.

"Semkaj te moram postaviti po ukazu para polkovnika," izpregovori rmeni stražnik; "za to pot mi znaka pristojbina pet lir. Plačaj!"

Plačam mu in ga odpravim. Stopim na solino. Bil sem na majhnem trgu tik mestnega oziđi. Pred mano na levo in desno stran so se razprostirale mestne hiše in brezstevilne cerkve s stolpi. Ozke ulice so se pričenjale kakih dvajset korakov od mene in držale v središču mesta. Hiše so bile zidane v štiri in še celo v pet nadstropij; od venoloka do vrha so kazale stene namo svete podobe, svetnik je bil videti vstopi svetnika, vse v kriptičnih barvah in izdelano po slabih umetnikih.

(Dalje prihodnjie.)

apravljencem braniti se, in dopisnik je v svojih prejšnjih dopisih pisal samo-sebi v obrambbo. Res nečedno delo je stavkozakajenje, tudi jaz ne odobravam, ali vem pa, da sila kola lomi. Znano mi je tudi, da kapitalisti večkrat sami izvojevajo stavko (nedirektno seveda) ampak nikdar v svojo škodo. Dokler jim je znana delavska nestnost in nevočljivost, je to pač umiljivo, kajti tloriko česa lahko slepijo delavec.

Prav resnica je, da dandanes vseposod vlada polna mošča, prav kakor piše rojak o zadevi iz južnega Illinoisa, ki je svoječasno tudi pisal, da so izgubili celomeščno plačo. Res je tudi, da so farji prava eoklja napredka, toda teh se lahko odkrizamo, saj slovec ni prisljal, da bi jih moral imeti. Drugače je z delavcem in kapitalistom.

Izvedevo vse, da je delavec takorekoč pahnjen v pogubo, ko se zahoča mogoten. Saj smo brali, kakino izjavo je podal neki Wilson, ko je zagovarjal družbo. Je že tako, če bi adrokatov ne bilo na svetu, bi revni sloj dosti lažje izhajal, in sicer še toliko boljje. V resnici se bo delavcev takorekoč pahnjen v pogubo, ko se zahoča mogoten. Saj smo brali, kakino izjavo je podal neki Wilson, ko je zagovarjal družbo. Je že tako, če bi adrokatov ne bilo na svetu, bi revni sloj dosti lažje izhajal, in sicer še toliko boljje. V resnici se bo delavcev takorekoč pahnjen v pogubo, ko se zahoča mogoten. Saj smo brali, kakino izjavo je podal neki Wilson, ko je zagovarjal družbo. Je že tako, če bi adrokatov ne bilo na svetu, bi revni sloj dosti lažje izhajal, in sicer še toliko boljje. V resnici se bo delavcev takorekoč pahnjen v pogubo, ko se zahoča mogoten. Saj smo brali, kakino izjavo je podal neki Wilson, ko je zagovarjal družbo. Je že tako, če bi adrokatov ne bilo na svetu, bi revni sloj dosti lažje izhajal, in sicer še toliko boljje. V resnici se bo delavcev takorekoč pahnjen v pogubo, ko se zahoča mogoten. Saj smo brali, kakino izjavo je podal neki Wilson, ko je zagovarjal družbo. Je že tako, če bi adrokatov ne bilo na svetu, bi revni sloj dosti lažje izhajal, in sicer še toliko boljje. V resnici se bo delavcev takorekoč pahnjen v pogubo, ko se zahoča mogoten. Saj smo brali, kakino izjavo je podal neki Wilson, ko je zagovarjal družbo. Je že tako, če bi adrokatov ne bilo na svetu, bi revni sloj dosti lažje izhajal, in sicer še toliko boljje. V resnici se bo delavcev takorekoč pahnjen v pogubo, ko se zahoča mogoten. Saj smo brali, kakino izjavo je podal neki Wilson, ko je zagovarjal družbo. Je že tako, če bi adrokatov ne bilo na svetu, bi revni sloj dosti lažje izhajal, in sicer še toliko boljje. V resnici se bo delavcev takorekoč pahnjen v pogubo, ko se zahoča mogoten. Saj smo brali, kakino izjavo je podal neki Wilson, ko je zagovarjal družbo. Je že tako, če bi adrokatov ne bilo na svetu, bi revni sloj dosti lažje izhajal, in sicer še toliko boljje. V resnici se bo delavcev takorekoč pahnjen v pogubo, ko se zahoča mogoten. Saj smo brali, kakino izjavo je podal neki Wilson, ko je zagovarjal družbo. Je že tako, če bi adrokatov ne bilo na svetu, bi revni sloj dosti lažje izhajal, in sicer še toliko boljje. V resnici se bo delavcev takorekoč pahnjen v pogubo, ko se zahoča mogoten. Saj smo brali, kakino izjavo je podal neki Wilson, ko je zagovarjal družbo. Je že tako, če bi adrokatov ne bilo na svetu, bi revni sloj dosti lažje izhajal, in sicer še toliko boljje. V resnici se bo delavcev takorekoč pahnjen v pogubo, ko se zahoča mogoten. Saj smo brali, kakino izjavo je podal neki Wilson, ko je zagovarjal družbo. Je že tako, če bi adrokatov ne bilo na svetu, bi revni sloj dosti lažje izhajal, in sicer še toliko boljje. V resnici se bo delavcev takorekoč pahnjen v pogubo, ko se zahoča mogoten. Saj smo brali, kakino izjavo je podal neki Wilson, ko je zagovarjal družbo. Je že tako, če bi adrokatov ne bilo na svetu, bi revni sloj dosti lažje izhajal, in sicer še toliko boljje. V resnici se bo delavcev takorekoč pahnjen v pogubo, ko se zahoča mogoten. Saj smo brali, kakino izjavo je podal neki Wilson, ko je zagovarjal družbo. Je že tako, če bi adrokatov ne bilo na svetu, bi revni sloj dosti lažje izhajal, in sicer še toliko boljje. V resnici se bo delavcev takorekoč pahnjen v pogubo, ko se zahoča mogoten. Saj smo brali, kakino izjavo je podal neki Wilson, ko je zagovarjal družbo. Je že tako, če bi adrokatov ne bilo na svetu, bi revni sloj dosti lažje izhajal, in sicer še toliko boljje. V resnici se bo delavcev takorekoč pahnjen v pogubo, ko se zahoča mogoten. Saj smo brali, kakino izjavo je podal neki Wilson, ko je zagovarjal družbo. Je že tako, če bi adrokatov ne bilo na svetu, bi revni sloj dosti lažje izhajal, in sicer še toliko boljje. V resnici se bo delavcev takorekoč pahnjen v pogubo, ko se zahoča mogoten. Saj smo brali, kakino izjavo je podal neki Wilson, ko je zagovarjal družbo. Je že tako, če bi adrokatov ne bilo na svetu, bi revni sloj dosti lažje izhajal, in sicer še toliko boljje. V resnici se bo delavcev takorekoč pahnjen v pogubo, ko se zahoča mogoten. Saj smo brali, kakino izjavo je podal neki Wilson, ko je zagovarjal družbo. Je že tako, če bi adrokatov ne bilo na svetu, bi revni sloj dosti lažje izhajal, in sicer še toliko boljje. V resnici se bo delavcev takorekoč pahnjen v pogubo, ko se zahoča mogoten. Saj smo brali, kakino izjavo je podal neki Wilson, ko je zagovarjal družbo. Je že tako, če bi adrokatov ne bilo na svetu, bi revni sloj dosti lažje izhajal, in sicer še toliko boljje. V resnici se bo delavcev takorekoč pahnjen v pogubo, ko se zahoča mogoten. Saj smo brali, kakino izjavo je podal neki Wilson, ko je zagovarjal družbo. Je že tako, če bi adrokatov ne bilo na svetu, bi revni sloj dosti lažje izhajal, in sicer še toliko boljje. V resnici se bo delavcev takorekoč pahnjen v pogubo, ko se zahoča mogoten. Saj smo brali, kakino izjavo je podal neki Wilson, ko je zagovarjal družbo. Je že tako, če bi adrokatov ne bilo na svetu, bi revni sloj dosti lažje izhajal, in sicer še toliko boljje. V resnici se bo delavcev takorekoč pahnjen v pogubo, ko se zahoča mogoten. Saj smo brali, kakino izjavo je podal neki Wilson, ko je zagovarjal družbo. Je že tako, če bi adrokatov ne bilo na svetu, bi revni sloj dosti lažje izhajal, in sicer še toliko boljje. V resnici se bo delavcev takorekoč pahnjen v pogubo, ko se zahoča mogoten. Saj smo brali, kakino izjavo je podal neki Wilson, ko je zagovarjal družbo. Je že tako, če bi adrokatov ne bilo na svetu, bi revni sloj dosti lažje izhajal, in sicer še toliko boljje. V resnici se bo delavcev takorekoč pahnjen v pogubo, ko se zahoča mogoten. Saj smo brali, kakino izjavo je podal neki Wilson, ko je zagovarjal družbo. Je že tako, če bi adrokatov ne bilo na svetu, bi revni sloj dosti lažje izhajal, in sicer še toliko boljje. V resnici se bo delavcev takorekoč pahnjen v pogubo, ko se zahoča mogoten. Saj smo brali, kakino izjavo je podal neki Wilson, ko je zagovarjal družbo. Je že tako, če bi adrokatov ne bilo na svetu, bi revni sloj dosti lažje izhajal, in sicer še toliko boljje. V resnici se bo delavcev takorekoč pahnjen v pogubo, ko se zahoča mogoten. Saj smo brali, kakino izjavo je podal neki Wilson, ko je zagovarjal družbo. Je že tako, če bi adrokatov ne bilo na svetu, bi revni sloj dosti lažje izhajal, in sicer še toliko boljje. V resnici se bo delavcev takorekoč pahnjen v pogubo, ko se zahoča mogoten. Saj smo brali, kakino izjavo je podal neki Wilson, ko je zagovarjal družbo. Je že tako, če bi adrokatov ne bilo na svetu, bi revni sloj dosti lažje izhajal, in sicer še toliko boljje. V resnici se bo delavcev takorekoč pahnjen v pogubo, ko se zahoča mogoten. Saj smo brali, kakino izjavo je podal neki Wilson, ko je zagovarjal družbo. Je že tako, če bi adrokatov ne bilo na svetu, bi revni sloj dosti lažje izhajal, in sicer še toliko boljje. V resnici se bo delavcev takorekoč pahnjen v pogubo, ko se zahoča mogoten. Saj smo brali, kakino izjavo je podal neki Wilson, ko je